

บทแปล

บทที่ 12

ต้นแซมและหน่อไม้

หย่งซิน

หลังท่าแพงดิน มีภูเขาเตี้ย ๆ ลูกหนึ่ง เมื่อฤดูใบไม้ผลิมาถึง ดอกไม้ก็บานสะพรั่ง
นกในป่าต่างร้องเพลงชื่นชมฤดูใบไม้ผลิ

มีพันธุ์ไม้เมล็ดหนึ่ง มันพอใจที่ถูกลมในฤดูใบไม้ผลิ พัดพามาตกอยู่ที่ท่าแพงดินแห่ง
นี้และตั้งรกรากอยู่บนรอยแยกของดิน จากความชุ่มชื้นของน้ำฝนและน้ำค้าง มันก็เริ่มแตก
หน่อ แล้วก็เจริญเติบโตขึ้น เจริญขึ้น พันธุ์เมล็ด เล็ก ๆ ค่อย ๆ โตขึ้น แล้วกลายเป็นต้นแซม
น้อย ๆ ต้นหนึ่ง

“ต้นแซมน้อย สวัสดี” หน่อไม้ที่อยู่บนเขาเตี้ย ๆ โผล่ศีรษะแหลม ๆ ออกมา แล้วผงก
หัวพูดว่า “ทำไมเธอจึงย้ายบ้านมาอยู่ที่นี่ละ เธอเคยชินไหม ?”

“สวัสดีพี่หน่อไม้ พี่ลูซิ ตอนนี้ฉันอยู่อย่างสบายที่สุดแล้ว เพื่อน ๆ ฉันเสียแรงเดือน
ฉันเปล่า ๆ พวกเขาเตือนไม่ให้ฉันย้ายมาอยู่ที่นี่ โดยบอกกับฉันว่าต้นตระกูลแซมของพวกเขา
เราไม่สามารถออกรากบนท่าแพงได้ง่ายนัก แล้วยังพูดอีกว่าอย่ามาเสี่ยงอันตรายเลย ฮา !
เสียแรงเดือนเปล่า ๆ เสียแรงเดือนเปล่า ๆ จริง ๆ เจ้าต้นแซมน้อยตะโกนออกมาด้วยความ
ชอบใจพร้อมกับโบกมือไปมา

หน่อไม้ทำเสียงสูง แกล้งทำเหมือนผู้ใหญ่แล้วพูดกับต้นแซมว่า “นี่น้องชาย เจ้าย้าย
บ้านมาอยู่ยังท่าแพงดินนี้ ก็เหมือนกับที่อื่น ๆ ซึ่งมีดินและน้ำฝนที่เธอต้องการไงล่ะ! ทั้งการ
ดำรงชีวิตในที่นี่ ยังรู้สึกปลอดภัยมากกว่าอยู่ริมแม่น้ำ เจ้าจงวางใจอาศัยอยู่ที่นี้ก็แล้วกัน

วันเวลาผ่านไป พวกเขาไม่ได้เป็นเด็กแล้ว ต้นแซมโต และอ้วน ซึ่งอาจจะพูดได้ว่า อ้วนอ้าย รูปร่างของหน่อไม้ก็นับวันจะอ้วนขึ้นเช่นกัน

ในวันที่ร้อนระอุของฤดูร้อนวันหนึ่ง เมฆดำเป็นชั้น ๆ ได้ลอยมาจากด้านหนึ่งของท้องฟ้าอย่างฉับพลัน ทุกคนล้วนคาดการณ์ว่าลมฝนพายุกำลังจะมาถึงในไม่ช้านี้ ในที่สุดภายหลังจากที่เสียงคะนองครืนครืนของฟ้าร้องและฟ้าแลบแวบแวบจบลงไม่นานก็ตามด้วยลมแรงและฝนตกหนัก

ตอนที่ต้นแซมปล่อยให้ฝนตกชะและยอมให้ลมแรงจัดพัดนั้น ยังชอบใจที่จะพาตัวหนักอึ้งของมัน เคลื่อนไหวโอนเอนไปมาแล้ววิ่งระป่า เจ้าหน่อไม้ที่อยู่บนภูเขาเตี้ยนั้นมองเห็นเข้าก็คิดอย่างอิจฉาว่า "เหตุใดฉันจึงเดินร่าไม่ได้ อา... เรารู้แล้ว ฉันโผล่พ้นพื้นดินก็มีเพียงส่วนศีรษะและท้องเท่านั้น แต่เท้าทั้งสองกลับถูกฝังไว้ในดิน ความจริงแล้วมันขยับเขยื้อนไปไหนไม่ได้เลย แต่ว่ามีสิ่งหนึ่งที่ฉันรู้สึกเป็นเกียรติเป็นศรีแก่ตัวเองมาก ก็คือสมองของฉันมันเจริญเติบโตมากกว่าผู้อื่น

หลังจากที่หน่อไม้ได้ปลอบใจตนเองแล้ว จึงชื่นชมทำเต็นท์ระป่าของต้นแซม มันมองเห็นต้นแซมโอนย้ายที่เอียงขวาที คร่าไปข้างหน้า หงายมาข้างหลัง ดูช่างน่าสนุกจึงเลยทันใดนั้น มันมองเห็นต้นแซมทำตัวอลง ตัวสั่นเทาเหมือนนาฬิกาปลุก ทั้งยังอ้าปากกว้างเหมือนพยายามอย่างมาก

"เขาดูไม่เหมือนกำลังเดินร่าแล้วนะ" หน่อไม้คิด

ที่แท้ ในขณะที่ต้นแซมกำลังถูกฝนชะและลมพัดหนักมากจนมันงงไปหมดและเนื่องจากกำลังกายไม่แข็งแรงพอ จึงได้ล้มลงไปในที่สุด แม้ว่ามันเคยพยายามร้องเรียกให้หน่อไม้มาช่วย แต่เสียงลมพัดแรงมาก ทั้งฝนก็สาดเทลงมาอย่างหนักทำให้เสียงดังสับสน และบดบังเสียงเรียกของต้นแซมจนหมดสิ้นน่าสงสารต้นแซมที่ร้องเรียกจนเสียงแหบแห้งและหมดแรง เหลือแต่เพียงวากที่ขาซึ่งต้องใช้กำลังอย่างสุดความสามารถที่จะเกาะอยู่บนรอยแยกของกำแพงดินนั้น แต่ว่าวากที่ขาของต้นแซมเกาะตื้นเกินไป ทั้งลำตัวก็หนักมาก ผลสุดท้ายได้ยินเสียง "ผ่า" ที่หนึ่ง ต้นแซมตกจากกำแพงลงไปนอนเหยียดยาวที่พื้นเสียแล้ว

เมื่อผ่านไป ท้องฟ้ากลับสดใส เจ้าหน่อไม่จึงได้สังเกตเห็นว่าไม่มีต้นแซมที่
กำแพงดินแล้ว เขาได้ยื่นศีรษะอันแหลมเล็กขึ้นมาอีกนิดหนึ่งแล้วกล่าวอย่างตกใจว่า “อา ...
ต้นแซมถูกพัดตกลงมาที่พื้นแล้วนี่”

“หน่อไม่กระดุกกระดิกเลย หน้าตาเป็นสีคล้ำจนน่ากลัว หรือว่าเขาตายแล้ว นำ
สงสารจริงเลย” หน่อไม่บ่นพึมพำกับตนเองแต่เขาไม่รู้สาเหตุการตายของเพื่อนเขา

ขณะนี้ มีเด็กคนหนึ่งดึงมือผู้เฒ่า กระโดดโลดเต้นผ่านออกมาทางประตูข้างกำแพง
ดิน แล้วร้องว่าอยากจะปีนเขาเสีย ๆ ทันใดนั้นเด็กคนนั้นดูเหมือนว่าจะสังเกตเห็นอะไรสัก
อย่างจึงได้เดินหน้าไปอย่างเร่งรีบแล้วไปหยิบเอาต้นหญ้าสีเขียวคล้ำขึ้นมา แล้วถามผู้เฒ่าว่า
“ตา นี่คืออะไรกันนะ” ผู้เฒ่าตอบอย่างผู้มีจิตเมตตาว่า “คือต้นแซม มันตายไปแล้ว” เขาได้
พูดต่อไปอีกว่า “ต้นแซมเป็นพันธุ์ไม้ที่เกิดในน้ำ เจริญเติบโตที่ริมแม่น้ำลำคลอง”

“เกิดอยู่ริมแม่น้ำลำคลอง แล้วเหตุใดจึงมาเกิดอยู่ที่นี่เล่า”

ผู้เฒ่ากล่าวว่า “ต้นแซมไม่ควรมาเจริญเติบโตที่กำแพงเลย หรือเขาอาจจะคิดว่าที่นี่
อาจมีความสุขสบายมากกว่า แต่ที่พันธุ์ไม้ทุกชนิด แม้จะอยู่ในที่ใด ก็ต้องถูกลมพัดฝนชะ
เช่นกัน นับประสาอะไรกับต้นแซมที่มีหัวหนักขาคเล็ก แล้วรากฝังอยู่ดิน ๆ จะทนต่อสภาพนี้
ได้ เขาควรจะไปเกิดที่ริมแม่น้ำใหญ่นั้น ผีฝนการถูกคลื่นลมซัดบ้าง จึงจะทนต่อลมฝนได้
และที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะเขาอาจจะถูกฝนที่ตกหนักเมื่อคืนนี้พัดตกลงมาก็ได้

ดากับหลาน 2 คน พุดจบก็ค่อย ๆ ปีนขึ้นภูเขาไป

第十三章

海上生明月¹

巴金

四周都静寂了。太阳也收敛了它最后的光芒。炎热的空气中开始有了凉意。微风掠过了万顷烟波。船象一只大鱼在这汪洋的海上游泳。突然间，一轮红黄色大圆镜似的满月从海上升了起来。这时并没有万丈光芒来护持它。它只是一面明亮的宝镜，而且并没有夺目的光辉。但是青天的一角却被它染成了杏黄的颜色。看！天公画出了一幅何等优美的图画！它给人们的印象，要超过所有的人间名作。

这面大圆镜愈往上升便愈缩小，红色也愈淡，不久它到了半天，就成了一轮皓月。这是上面有无际的青天，下面有无涯的碧海，我们这小小的孤舟真可以比作沧海一粟。不消说，悬挂在天空的月轮，月月依然，年年如此，而我们这些旅客，在这海上却只是暂时的过客吧了。

与晚风、明月为友，这种趣味是不能用文字描写的。可是真正能够做到与晚风、明月为友的，就只有那些以海为家的人！我虽不能以海为家，但做了一个海上的过客，也是幸事。

¹ 巴金主编，《中国散文鉴赏文库现代卷》；天津：百花文艺出版社，1990。页780。

上船以来，见过几次海上的明月。最难忘的就是最近的一夜。我们吃过餐后，在舱面散步，忽然看见远远的一盏红灯挂在一个石壁上面。这红灯并不亮。后来船走了许久，这盏石壁上的灯还是在原处。难道船没有走吗？但是我们明明看见船在走。后来这个闷葫芦终于给打破了。红灯渐渐地大起来，成了一面圆镜，腰间绕着一条黑带。它不断地向上升，突破了黑云，到了半天，我才知道这是一轮明月先前被我认为石壁的，乃是层层的黑云。

作者：巴金

巴金(一九〇四—)原名李芾甘，笔名王文慧、欧阳镜蓉、黄树辉、余一、巴比、比金等。四川省成都市人。他是现代著名作家。一九二七年—一九二八年旅居巴黎。一九二八年底回国。

题解：

作者在描写海上月出的情景，而且还叙述自己在船上作客的感觉。

课文分析：

这是巴金在一九二七年前往法国留学时在旅途中写成的散文。内容可以分为四段如下：

第一段：描写船象一只大鱼在海上游泳及明月象大圆镜似的从海上升起来的景象。

第二段：描写明月慢慢高升而从大镜变成了一轮皓月。

第三段：比喻能与明月当朋友的只有以海为家的人，自己也侥幸做在船上的过客。

第四段：描写这个晚上的明月最亮，它又象一盏红灯挂在石壁上，等到船行驶以后才知道是一轮明月，而原来以为石壁的则是黑云。

生词：

收敛	shōuliǎn	หดเข้า เก็บเข้าไว้
万顷烟波	wànqǐngyānbō	เปรียบเทียบคลื่นลูกใหญ่
护持	hùchí	ช่วยสนับสนุน
杏黄	xínghuáng	สีแดงส้ม
皓月	hàoyuè	พระจันทร์ที่สว่าง
无际	wúji	ไม่มีจุดจบ
无涯	wúyá	ไม่มีขอบเขต
一粟	yīsù	เล็กมาก เปรียบเหมือนจุด ๆ หนึ่ง

舱面	cāngmiàn	ด้านหน้าของเรือ
过客	guòkè	แขกที่เดินทางไปมา
原处	yuánchù	แหล่งเดิม

词语例解:

1. 难道船没有走吗?

副词“难道”在句中加强反问的语气。

例如:

1.1 妹妹都会做, 难道你还不会吗?

1.2 难道太阳会从西边出来吗?

2. 在海上却只是暂时的过客罢了。

“却”是副词, 用在动词或形容词前表示转折。

例如:

2.1 课文不古, 生词却很多。

2.2 有很多话要告诉妈妈, 见了妈妈却说不出来了。

3. 后来这个闷葫芦终于给打破了。

“终于”是副词, 表示经过种种变化或等待之后出现的情况。

例如:

3.1 他考北京大学考了三年了, 今年终于考上了。

3.2 我今年12月到北京, 终于看见了雪。

练习:

1. 请回答问题

1.1 作者将明月比喻什么, 为什么?

1.2 作者在船上作客的感觉是怎么样? 请说明。

1.3 作者在海上看到明月当空, 有什么感触?

2. 将文章中第一段译成泰文并写上汉语拼音。

3. 试描写太阳在海平面升起来的景色。

4. 文章中有很多比喻句, 请写出来加以解释, 并模仿造句出两个比喻句来。

5. 写出下列词的同义词。

5.1 静寂 =

5.4 无际 =

5.2 炎热 =

5.5 暂时 =

5.3 明亮 =

5.6 趣味 =

6. 用下列词造句。

6.1 愈.....愈.....愈

6.2 虽.....但.....也

7. 从以下的文章选出形容词，并写上其意思。

作者：杨朔

原名杨毓缙（西元一九一三年—一九六八年）。山东蓬莱人。青年时曾在哈尔滨大学学习外国文学，并从事翻译工作，同时也写古体诗词。他在一生的文艺活动中，写了不少特写、通讯报导、短篇小说，长篇小说及大量散文。

荔枝蜜²

杨朔

花鸟草虫，凡是上得画的，那原物往往也叫人喜爱。蜜蜂是画家的爱物，我却总不大喜欢。说起来可笑。孩子时候，有一回上树掐海棠花，不想叫蜜蜂螫了一下，痛得我差一点儿跌下来。大人告诉我说：蜜蜂轻易不螫人，准是误以为你要伤害它，才螫。一螫，它自己耗尽生命，也活不久了。我听了，觉得那蜜蜂可怜，原谅它了。可是从此以后，每逢看见蜜蜂，感情上疙疙瘩瘩的，总不怎么舒服。

今年四月，我到广东从化温泉小住了几天。四围是山，怀里抱着一潭春水，那又浓又翠的景色，简直是一幅青绿山水画。刚去的当晚，是个阴天，偶尔倚着楼窗一望：奇怪啊，怎么楼前凭空涌起那么多黑黝黝的小山，一重一重的，起伏不断。记得楼前是一片比较平坦

² 杨朔，《杨朔散文选》，北京：人民文学出版社，1978。

的园林，不是山。这到底是什么幻景呢？赶到天明一看，忍不住笑了。原来是满野的荔枝树，一棵连一棵，每棵的叶子都密得不透缝，黑夜看去，可不就象小山似的。

荔枝也许是世界上最鲜最美的水果。苏东坡写过这样的诗句：

“日啖荔枝三百颗，不辞长作岭南人”，可见荔枝的妙处。偏偏我来的不是时候，满树刚开着浅黄色的小花，并不出众。新发的嫩叶，颜色淡红，比花倒还中看些。从开花到果子成熟，大约得三个月，看来我是等不及在从化温泉吃鲜荔枝了。

吃鲜荔枝蜜，倒是时候。有人也许没听说这稀罕物儿吧？从化的荔枝树多得象汪洋大海，开花时节，满野嘤嘤嗡嗡，忙得那蜜蜂忘记早晚，有时趁着月色还采花酿蜜。荔枝蜜的特点是成色纯，养分大。住在温泉的人多半喜欢吃这种蜜，滋养精神。热心肠的同志为我们也弄到两瓶。一开瓶子塞儿，就是那么一股甜香；调上半杯一喝，甜香里带着股清气，很有点鲜荔枝味儿。喝着这样的好蜜，你会觉得生活都是甜的呢。

我不觉动了情，想去看看自己一向不大喜欢的蜜蜂。

荔枝林深处，隐隐露出一角白屋，那是温泉公社的养蜂场，却起了个有趣的名儿，叫“蜜蜂大厦”。正当十

分春色，开花得正闹。一走进“大厦”，只见成群结队的蜜蜂出出进进，飞去飞来，那沸沸扬扬的情景，会使你想：说不定蜜蜂也在赶着建设什么新生活呢。

养蜂员老梁领我走进“大厦”。叫他老梁，其实是个青年人，举动很精细。大概是老梁想叫我深入一下蜜蜂的生活，小小心心揭开一个木头蜂箱，箱里隔着一排板，每块板上满是蜜蜂，蠕蠕地爬着。蜂王是黑褐色的，身量特别细长，每只蜜蜂都愿意用采来的花精供养它。

老梁叹息似的轻轻说：“你瞧这群小东西，多听话”。

我就问道：“象这样一窝蜂，一年能割多少蜜？”

老梁说：“能割几十斤。蜜蜂这物件，最爱劳动。广东天气好，花又多，蜜蜂一年四季都不闲着。酿的蜜多，自己吃的可有限。每回割蜜，给它们留一点点糖，够它们吃的就行了。它们从来不争，也不计较什么，还是继续劳动、继续酿蜜，整日整月不辞辛苦……”

我又问道：“这样好蜜，不怕什么东西糟害么？”

老梁说：“怎么不怕？你得提防虫子爬进来，还得提防大黄蜂。大黄蜂这贼最恶，常常落在蜜蜂窝洞口。专干坏事。”

我不觉笑道：“唔！自然界也有侵略者。该怎么对付大黄蜂呢？”

老梁说：“赶！赶不走就打死它。要让它待在那儿，会咬死蜜蜂的。”

我想起一个问题，就问：“可是呢，一只蜜蜂能活多久？”

老梁回答说：“蜂王可以活三年，一只工蜂最多活六个月。”

我说：“原来寿命这样短。你不是总得往蜂房外边打扫死蜜蜂么？”

老梁摇一摇头说：“从来不用。蜜蜂是很懂事的，活到限数，自己就悄悄死在外边，再也不回来了。”

我的心不禁一颤：多可爱的小生灵啊，对人无所求，给人的却是极好的东西。蜜蜂是在酿蜜，又是在酿造生活；不是为自己，而是在为人类酿造最甜的生活。蜜蜂是渺小的；蜜蜂却又多么高尚啊！

投过荔枝树林，我沉吟地望着远远的田野，那儿正有农民立在水田里，辛勤地分秧插秧。他们正用劳力建设自己的生活，实际也是在酿蜜——为自己，为别人，也为后世子孙酿造着生活的蜜。

这黑夜，我做了个奇怪的梦，梦见自己变成一只蜜蜂。

